Věc C-873/19

Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora

Datum doručení:

29. listopadu 2019

Předkládající soud:

Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

20. listopadu 2019

Žalobce:

Deutsche Umwelthilfe e. V.

Žalovaná:

Spolková republika Německo

Vedlejší účastnice:

Volkswagen AG

PRACOVNÍ DOKUMENT

Předmět původního řízení

Aktivní legitimace sdružení na ochranu životního prostředí v právním sporu o přípustnosti odpojovacích zařízení v naftových motorech – Přípustnost takzvaného „teplotního okna“ podle nařízení č. 715/2007 – Měřítko a kritéria týkající se otázky potřeby odpojovacího zařízení

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad Aarhuské úmluvy a unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. Musí být čl. 9 odst. 3 Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí uzavřené dne 25. června 1998 v Aarhusu a schválené jménem Evropského

společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládán v tom smyslu, že sdružení na ochranu životního prostředí musí mít v zásadně možnost napadnout u soudu rozhodnutí, které – možná v rozporu s čl. 5 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 715/2007 ze dne 20. června 2007 o schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí z lehkých osobních vozidel a z užitkových vozidel (Euro 5 a Euro 6) a z hlediska přístupu k informacím o opravách a údržbě vozidla – povoluje výrobu osobních motorových vozidel s naftovými motory vybavenými odpojovacím zařízením?

2. V případě kladné odpovědi na první otázku:

a) Musí být čl. 5 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 715/2007 ze dne 20. června 2007 o schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí z lehkých osobních vozidel a z užitkových vozidel (Euro 5 a Euro 6) a z hlediska přístupu k informacím o opravách a údržbě vozidla vykládán v tom smyslu, že měřítkem pro otázku potřeby odpojovacího zařízení z důvodu ochrany motoru proti poškození nebo poruše a bezpečného provozu vozidla je v zásadě současná úroveň stavu techniky ve smyslu technicky možného v okamžiku udělení ES schválení typu?

b) Je nutno – kromě úrovně stavu techniky – přihlédnout také k dalším okolnostem, které mohou vést k přípustnosti odpojovacího zařízení, ačkoliv „potřeba“ tohoto zařízení by podle současné úrovně stavu techniky nebyla oprávněná ve smyslu čl. 5 odst. 2 druhé věty písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 ze dne 20. června 2007 o schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí z lehkých osobních vozidel a z užitkových vozidel (Euro 5 a Euro 6) a z hlediska přístupu k informacím o opravách a údržbě vozidla?

Uplatňovaná ustanovení mezinárodního práva

Mezinárodní úmluva OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí (dále jen „Aarhuská úmluva“), čl. 9 odst. 3

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Rozhodnutí Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 o uzavření Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí jménem Evropského společenství

Listina základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), článek 47 a čl. 52 odst. 1

PRACOVNÍ DOKUMENT

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 ze dne 20. června 2007 o schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí z lehkých osobních vozidel a z užitkových vozidel (Euro 5 a Euro 6) a z hlediska přístupu k informacím o opravách a údržbě vozidla, čl. 5 odst. 2

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbefehlen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/ES (zákon o doplnění právních předpisů o opravných prostředcích v otázkách ochrany životního prostředí podle směrnice 2003/35/ES, zkráceně „Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz, dále jen „UmwRG“), § 1, § 2 a § 3.

Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbstständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (nařízení o ES schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků pro tato vozidla, zkráceně EG-Fahrzeuggenehmigungsverordnung, dále jen „EG-FGV“), § 25 odst. 1 a 2

Verwaltungsgerichtsordnung (soudní řád správní, dále jen „VwGO“), § 42 a § 113 odst. 1 první věta

Stručný popis skutkového stavu a řízení

1 Účastníci řízení vedou spor o aktivní legitimaci žalobce a o existenci nepřípustných odpojovacích zařízení resp. o přípustnosti odpojovacích zařízení v motorech motorového vozidla modelu VW Golf Plus TDI (2.0 litry), který vyrábí vedlejší účastnice řízení, společnost Volkswagen AG.

2 Žalobce je sdružení na ochranu životního prostředí, jehož účelem zakotveným ve stanovách je podpora ochrany přírody a životního prostředí a ochrany spotřebitelů v oblasti životního prostředí a zdraví, zejména formou informování a poskytování poradenství spotřebitelům, které má podle § 3 UmwRG právo podávat opravné prostředky.

3 Vedlejší účastnice je německá společnost na výrobu automobilů, která vyrábí mimo jiné model VW Golf Plus TDI (2.0 litrů). Ve vozidlech tohoto modelu je instalován naftový motor s agregátem typu EA 189 Euro 5. Během tzv. „emisního skandálu“ se ukázalo, že vedlejší účastnice při výrobě vybavila mimo jiné vozidla uvedeného modelu odpojovacím zařízením. Motorová řídicí jednotka této varianty motoru obsahovala v době jejího schválení software, který umožňuje rozpoznat, že vozidlo absolvuje ve zkušebním zařízení test provozního cyklu. V tom případě

PRACOVNÍ DOKUMENT

byl aktivován zvláštní režim, během nějž se výrazně zvýšila recirkulace výfukových plynů, čímž došlo ke snížení emisí oxidů dusíku. V běžném provozu je tento režim trvale deaktivován a emise oxidů dusíku jsou tak podstatně vyšší. Během schvalovacího řízení u Kraftfahrt-Bundesamt (Spolkový úřad pro motorová vozidla, Německo, dále „KBA“) vedlejší účastnice tento software v žádosti neuvedla. Emise oxidů dusíku proto během laboratorních testů sice zůstávají v rámci přípustném pro udělené ES schválení typu, při obvyklém provozu na silnici však tyto emise překračují hodnoty přípustné pro příslušné ES schválení typu.

4 Pravomocným rozhodnutím ze dne 15. října 2015, které není předmětem sporu v projednávané věci, nařídil KBA vedlejší účastnici, aby mimo jiné odstranila odpojovací zařízení a přijala vhodná opatření k zajištění souladu s předpisy. Konkrétní řešení musí před jejich použitím v praxi schválit KBA.

5 Vedlejší účastnice následně vyvinula aktualizaci softwaru, která měla odhalené závady na výfukových systémech vozidel napravit.

6 Rozhodnutím o schválení ze dne 20. června 2016 KBA vedlejší účastnici sdělil, že po nahrání softwarové aktualizace, kterou vedlejší účastnice vyvinula, do vozidel modelu VW Golf Plus TDI (2.0 litry) již motory neobsahují žádná nepřípustná odpojovací zařízení; zbývající odpojovací zařízení považoval KBA za přípustná.

7 Rovněž podle konstatování žalované disponuje předmětné vozidlo i po aplikaci softwarové aktualizace takzvaným „teplotním oknem“, které řídí podíl recirkulace výfukových plynů v závislosti na teplotě okolí. Podle informací vedlejší účastnice činí podíl recirkulace výfukových plynů 0 % při teplotách nižších než -9°C, 85 % v intervalu mezi -9°C a 11°C, od 11°C pak tento podíl dále roste a při okolní teplotě 15°C dosáhne 100 %.

8 Žalobce proti tomu vznesl dne 15. listopadu 2016 odpor, o němž dosud nebylo rozhodnuto. Dne 24. dubna 2018 proto podal žalobu a navrhuje zejména zrušení rozhodnutí o schválení ze dne 20. června 2016 v rozsahu, v němž konstatuje, že nebyla zjištěna žádná nepřípustná odpojovací zařízení a stávající odpojovací zařízení jsou kvalifikována jako přípustná.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

9 Žalobce má za to, že také odpojovací zařízení považovaná KBA za přípustná je nutno posuzovat jako nepřípustná ve smyslu čl. 5 odst. 2 první věty nařízení č. 715/2007, neboť instalovaná odpojovací zařízení jsou aktivována již v okamžiku, kdy jsou dosaženy průměrné teploty převládající v Německu. Výrobci však v zásadě umí zkonstruovat a instalovat motory, u nichž z technického hlediska není zapotřebí, aby účinnost systémů čištění výfukových plynů byla snižována již za průměrných teplot, tedy za běžných podmínek.

PRACOVNÍ DOKUMENT

Stručné vylíčení odůvodnění předběžné otázky

K první otázce: Aktivní legitimace žalobce

10 Předkládající soud má za to, že žalobce v projednávané věci není podle vnitrostátního procesního práva aktivně legitimován (I.) a je tedy rozhodující, zda může aktivní legitimaci odvodit přímo z unijního práva (II.).

I. Aktivní legitimace podle vnitrostátního procesního práva

11 Předkládající soud nejprve posuzuje, zda aktivní legitimace žalobce vyplývá z § 2 odst. 1 ve spojení s § 1 odst. 1 první větou UmwRG. Je toho názoru, že tomu tak není, neboť již oblast působnosti UmwRG upravená v § 1 odst. 1 UmwRG se na projednávanou věc nevztahuje. Muselo by se totiž jednat o napadení správního aktu, který povoluje určitý „záměr“. Schválení typu osobních vozidel a také povolení modifikace schválení typu, které je v projednávané věci sporné, je naopak případem schválení produktu a netýkají se záměru. V projednávané věci nepřichází do úvahy široký výklad pojmu záměr ani analogické použití ustanovení UmwRG.

12 Žalobce nemůže aktivní legitimaci odvodit ani přímo z čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, neboť toto ustanovení není přímo použitelné. Jeho provádění a účinek závisí spíše na vydání dalších právních aktů členskými státy (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, C-664/15, EU:C:2017:987).

13 A konečně si žalobce nemůže vzít za své ani subjektivní veřejná práva fyzické osoby a prosazovat je před soudem, neboť v projednávané věci takovéto subjektivní veřejné právo není zjevné. Porušení zákazu používání odpojovacích zařízení stanoveného v čl. 5 odst. 2 první větě nařízení č. 715/2007, které jediné přichází do úvahy, nepropůjčuje podle názoru předkládajícího soudu fyzické osobě žádné subjektivní právo, neboť toto ustanovení neslouží individuální ochraně jednotlivých občanů.

II. Aktivní legitimace vyplývající přímo z unijního práva

14 Podle názoru předkládajícího soudu je proto pro rozhodnutí relevantní, zda může žalobce odvodit aktivní legitimaci z unijního práva. Ve světle aktuální judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, C-664/15, EU:C:2017:987) by tato legitimace mohla vyplývat z čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy ve spojení s čl. 47 odst. 1 Listiny. Projednávané skutkové okolnosti přitom spadají do odstavce 3 a nikoliv do odstavce 2 článku 9 Aarhuské úmluvy, neboť rozhodnutí o schválení není rozhodnutím, na něž se vztahuje článek 6 Aarhuské úmluvy. Nejedná se totiž o navrhované činnosti uvedené v příloze I, jak stanoví čl. 6 odst. 1 písm. a) a ustanovení článku 6 ani není podle jeho odst. 1 písm. b) uplatňováno v souladu s vnitrostátním právem, neboť dotčené rozhodnutí může mít zásadní dopady na

PRACOVNÍ DOKUMENT

životní prostředí – ustanovení, podle nějž se článek použije na projednávanou věc, ve vnitrostátním právu neexistuje. Dále neexistuje ani vnitrostátní ustanovení ve smyslu čl. 9 odst. 2 první věty Aarhuské úmluvy, podle nějž mají pro projednávanou věci platit další relevantní ustanovení této Úmluvy.

15 Soudní dvůr v rozhodnutí přijatém ohledně rakouského práva konstatoval, že souhra těchto ustanovení ukládá členským státům povinnost zajistit účinnou soudní ochranu práv přiznaných unijním právem, včetně ustanoveními práva životního prostředí. Kritéria stanovená vnitrostátním právem zejména nemají zbavovat sdružení na ochranu životního prostředí možnosti nechat přezkoumat dodržování norem vyplývajícího z unijního práva životního prostředí. Při naplňování těchto povinností mají členské státy sice určitý prostor pro uvážení, avšak kritéria, jež by byla natolik striktní, že by sdružení na ochranu životního prostředí nemohly napadnout akty nebo opomenutí ve smyslu čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, jsou nepřípustná. Vnitrostátní soudy proto musí procesní právo vykládat pokud možno v souladu s cíli čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy, jakož i v souladu s cílem účinné soudní ochrany práv přiznaných unijním právem. Není-li to možné, je vnitrostátní soud v probíhajícím sporu povinen nepoužít takové procesní pravidlo, které tomu brání.

16 Důsledky vyplývající z tohoto rozhodnutí pro vnitrostátní procesní právo byly ve vnitrostátní judikatuře posuzovány rozdílně.

17 Verwaltungsgericht Berlin (správní soud v Berlíně) dospěl v rozhodnutí ze dne 18. dubna 2018 k názoru, že registrovaná sdružení na ochranu životního prostředí se mohou ve světle rozhodnutí Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017 soudně domáhat dodržování čistě objektivně právních ustanovení práva životního prostředí, která vychází z unijního práva životního prostředí. Relevantní německé ustanovení se použije s tím, že pro aktivní legitimaci postačuje, že se registrované sdružení na ochranu životního prostředí domáhá dodržování právních ustanovení vycházejících z unijního práva životního prostředí.

18 K jinému právnímu názoru dospěl Verwaltungsgericht Düsseldorf (správní soud v Düsseldorfu) v rozhodnutí ze dne 24. ledna 2018. Článek 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy ve spojení s čl. 47 odst. 1 Listiny neukládá, aby sdružením na ochranu životního prostředí byla přiznána práva na podání zástupné žaloby („Verbandsklage“), která jdou nad rámec případů upravených v UmwRG. Vnitrostátní zákonodárce totiž nemusí zaručovat přístup k soudům zcela bez omezení. To přímo vyplývá již z Aarhuské úmluvy, podle níž mohou být pro opravné prostředky stanovena „kritéria“. Také čl. 52 odst. 1 Listiny stanoví možnost omezit právo na účinnou právní ochranu podle čl. 47 odst. 1 Listiny zákonem. Podle vnitrostátního procesního práva mají sdružení na ochranu životního prostředí v zásadě široký přístup k právní ochraně. Okolnost, že naopak nemohou před soudem napadnout schválení konkrétních produktů, proto nepředstavuje nepřiměřené omezení, neboť ty nemají z pohledu práva životního prostředí v zásadě žádný význam. A konečně vnitrostátní právo stanoví pro sdružení na ochranu životního prostředí širší možnosti podávání opravných

PRACOVNÍ DOKUMENT

prostředků proti úředním rozhodnutím, než rakouské procesní právo, z nějž vycházel rozsudek Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017.

19 Také vzhledem k této rozcházející se vnitrostátní judikatuře má předkládající soud pochybnosti, zda musí být čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy ve spojení s článkem 47 Listiny vykládán v tom smyslu, že registrovaná sdružení na ochranu životního prostředí musí mít také nad rámec již existujících možností právní ochrany stanovených v UmwRG možnost napadnout úřední schválení produktu, jako je to dotčené v projednávané věci, má-li být prosazeno dodržování objektivně právních ustanovení unijního práva životního prostředí.

20 Podle čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy každá strana zajistí, aby měly osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo nečinnosti ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí. Také Aarhuská úmluva tedy stanoví, že právo na zástupnou žalobu není dáno bez omezení, nýbrž pouze v míře, v níž sdružení na ochranu životního prostředí splňují určitá kritéria stanovená vnitrostátním právem; členské státy tedy mají při tvorbě svých procesních ustanovení prostor pro uvážení. Kritéria stanovená členskými státy však nesmí být natolik striktní, že by sdružení na ochranu životního prostředí nemohly napadnout akty nebo opomenutí ve smyslu čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy.

21 Předkládající soud má nejprve pochybnosti, zda „kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy zahrnují pouze taková kritéria, která se vztahují na okruh osob oprávněných napadnout rozhodnutí. V tomto případě by měly členské státy prostor pro uvážení pouze ohledně otázky, která sdružení na ochranu životního prostředí mají mít právo prosazovat před soudem obecné zájmy v oblasti životního prostředí cestou zástupné žaloby. Vnitrostátní zákonodárce takováto kritéria závazně stanovil v § 3 UmwRG.

22 Článek 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy však lze vykládat také tak, že členské státy mohou rozlišovat také podle předmětu, proti němuž jsou námitky vznášeny, a tedy vyjmout určitá úřední rozhodnutí z přezkumu iniciovaného sdruženími na ochranu životního prostředí. Vzhledem k velkému počtu úředních rozhodnutí týkajících se životního prostředí se omezení na určitá rozhodnutí, která mají závažné dopady na životní prostředí, může jevit jako rozumné. To by mohlo hovořit pro to, že rozhodnutí vnitrostátního zákonodárce vyjmout schválení produktů z oblasti působnosti UmwRG, je v zásadě v souladu s čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy. Neplatí sice, že každé schválení produktu má pouze malý význam z hlediska práva životního prostředí, na druhou stranu však vzhledem k velkému počtu schválení konkrétních produktů – například registrace jednotlivého motorového vozidla místně příslušným registračním orgánem – hovoří také praktické úvahy pro skutečnost, že členské státy musí mít možnost cestou typizace nevystavovat určitá konkrétní rozhodnutí nejistotě napadnutelnosti třetími osobami, které dosud

PRACOVNÍ DOKUMENT

nebyly účastníky řízení. To platí o to více, že těmto osobám taková rozhodnutí zpravidla nejsou oznamována a nedostane se jim tedy ani poučení o opravných prostředcích.

23 Navíc skutkový stav rozsudku Soudního dvora ve věci „Protect“ je jiný než v projednávané věci. Na rozdíl od této již rozhodnuté věci stanoví vnitrostátní právo také v rámci UmwRG možnost, aby sdružení na ochranu životního prostředí nechala přezkoumat schválení záměrů. Úplné vyloučení práva na zástupnou žalobu ve vnitrostátním právu neexistuje. Srovnatelná mezera v právní ochraně, kterou konstatovalo rozhodnutí ze dne 20. prosince 2017 k rakouskému právu, tedy ve vnitrostátním procesním právu neexistuje.

K druhé otázce

24 V případě, že Soudní dvůr odpoví na první předběžnou otázku kladně, žádá předkládající soud dále o odpověď na předběžné otázky položené pod číslem 2. Vycházíme-li z aktivní legitimace žalobce také v projednávané věci, je pro rozhodnutí o legalitě napadeného rozhodnutí o schválení rozhodující výklad čl. 5 odst. 2 nařízení č. 715/2007 - zejména, jaké měřítko platí pro „potřebu“ použití odpojovacích zařízení. Při přezkumu legality rozhodnutí o schválení předkládajícím soudem je mimo jiné relevantní, zda jsou odpojovací zařízení přiznaná vedlejší účastnicí přípustná, jak je přesvědčen KBA.

25 Je nesporné, že i po provedení softwarové aktualizace schválené napadeným rozhodnutím KBA je řídicí jednotka motoru dotčených vozidel vybavena odpojovacími zařízeními. Ta jsou podle čl. 5 odst. 2 první věty nařízení č. 715/2007 v zásadně nepřípustná. Odpojovací zařízení jsou podle čl. 5 odst. 2 druhé věty písm. a) nařízení č. 715/2007 výjimečně přípustná, je-li potřeba tohoto zařízení oprávněná z důvodu ochrany motoru proti poškození nebo poruše a bezpečného provozu vozidla. Nařízení č. 715/2007 nestanoví, kdy tomu tak je.

26 Body odůvodnění nařízení č. 715/2007 uvádí různé motivy, které hrály při vydání nařízení důležitou roli. První bod odůvodnění uvádí, že cílem přijatých pravidel je mimo jiné zajištění vysoké úrovně ochrany životního prostředí. Podle šestého bodu odůvodnění je pro zlepšení kvality ovzduší a splnění mezních hodnot znečištění zejména nutné výrazné snížení emisí oxidů dusíku z naftových vozidel. Sedmý bod odůvodnění uvádí jako relevantní výhodu mimo jiné zlepšení kvality ovzduší, snížení zdravotních nákladů a prodloužení očekávané délky života. Z výše uvedeného vyplývají pro předkládající soud závažné skutečnosti, které napovídají tomu, že je v zásadě nutno vycházet z úzkého výkladu pojmu potřeby, neboť těžištěm nařízení č. 715/2007 je ochrana vyšších právních zájmů. Vzhledem k tomu by tedy bylo možno vycházet z toho, že výrobci motorových vozidel musí při rozhodování o tom, zda skutečně existuje oprávněná potřeba odpojovacího zařízení z důvodu ochrany motoru nebo bezpečného provozu vozidla, přednostně zohlednit současnou úroveň stavu techniky.

PRACOVNÍ DOKUMENT

27 Sedmý bod odůvodnění naopak tyto cíle relativizuje s ohledem na stanovení emisních norem. Podle tohoto bodu je důležité zohlednit také jejich dopad na trhy a konkurenceschopnost výrobců, jakož i přímé a nepřímé náklady, které podnikům vzniknou. Tvůrce nařízení tím možná chtěl vyjádřit, že vedle cíle co nejkomplexnější ochrany životního prostředí existují také další okolnosti, které nebyly rozpoznány nejen před vydáním nařízení, nýbrž by měly být případně zohledněny také při jeho výkladu. Podle názoru předkládajícího soudu by však výjimka podle čl. 5 odst. 2 nařízení č. 715/2007 zásadně neměla přicházet do úvahy, pokud výrobci kvůli nákladům technicky konstruují naftové motory tak, že v běžném provozu nelze zajistit účinnou techniku čištění výfukových plynů bez poškození motoru a proto je tato technika do značné míry odpojována.

28 Skutečnost, zda a případně do jaké míry mají nejrůznější úvahy vliv na výklad pojmu „potřeby“, je předmětem výkladu sekundárního unijního práva. Tento výklad je vyhrazen Soudnímu dvoru Evropské unie.

PRACOVNÍ DOKUMENT